

Mál nr. 264/2013**M****og****vátryggingafélagið X vegna slysatryggingar ökumanns.****Ágreiningur um hvort rangar upplýsingar hafi verið veittar í tengslum við kröfu um bætur fyrir tímabundið atvinnutjón.****Gögn.**

- 1) Málskot, móttakið 12.8.2013, ásamt fylgiskjölum
- 2) Bréf X til nefndarinnar, dags. 30.8.2013, ásamt frekari gögnum.
- 3) Bréf lögmans M dags. 6.9.2013, án frekari gagna.

Málsatvik.

Málsatvik eru þau að 1. nóvember 2009 slasaðist M í bílveltu er hann var ökumaður bifreiðarinnar A og barst X tilkynning frá M um slysið þann 3. desember s.á. Ekki er annað að sjá af gögnum málsins en að X hafi fallist strax á bótaskyldu úr slysatryggingu ökumanns vegna slyss M. Í nóvember 2009 fól M nafngreindum manni að annast fyrir sína hönd samskipti við X. Í kjölfarið var m.a. krafist bóta vegna tímabundins atvinnutjóns skv. 2. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993 en M er sjálfstætt starfandi einyrki. Gerði sá umboðsmaður fyrst munnlega kröfu um greiðslu tímabundins atvinnutjóns en þann 5. janúar 2010 barst X að eigin kröfu staðfest yfirlit frá sýslumanninum í Kópavogi yfir reiknað endurgjald M á árinu 2009. Kom þar fram að M hafi reiknað sér endurgjald mánuðina janúar til október að fjárhæð 250.000 kr. á mánuði. X innti af hendi bætur til M fyrir tímabundið atvinnutjón á grundvelli umræddra gagna.

Á árinu 2010 afturkallaði M fyrrgreint umboð og fól lögmanni að annast mál sitt gagnvart X. Þegar gagnaöflun átti sér stað vegna fyrirhugaðs uppgjörs á öllum afleiðingum slyssins komu fram nýjar upplýsingar úr skattframtali sem barst X síðar fyrir sama ár, 2009. Þær upplýsingar sýndu að M hafi talið fram tekjur að fjárhæð 600.000 kr. fyrir sama tímabil eða 60.000 kr. á mánuði, þ.e. er upplýsingar um reiknað endurgjald ársins 2009 eins og þær foru fram settar í byrjun árs 2010 reyndust ekki gefa rétta mynd af raunverulegri tekjuöflun M á árinu 2009, áður en hann lenti í slysinu í nóvember s.á. Í gögnum málsins má sjá röksemdir lögmans M, t.d. í bréfi dags. 27. ágúst 2010, vegna tímabundins atvinnutjóns og fleiri gögn sem nýtast til ákvörðunar þeirrar bótafjárhæðar. Matsgerð lækna vegna málsins í heild lá fyrir 12. janúar 2013 og með bréfi, dags. 28. janúar s.á., krafði M X um eftirstandandi bætur að samtals fjárhæð 9.916.755 kr. Voru bætur vegna tímabundins atvinnutjóns ekki hluti af þeim kröfum væntanlega þar sem sá hluti tjónsins var talinn fullbættur, en á árinu 2010 greiddi X kæranda samtals 3.014.667 kr. í heildarbætur vegna tímabundins atvinnustjóns.

X hefur hafnað frekari bótagreiðslum úr slysatryggingu ökumanns þar sem það telur M hafa veitt rangar upplýsingar sem hann vissi eða mátti vita að leiddu til þess að greiddar voru út bætur fyrir tímabundið atvinnutjón á árinu 2010, sem hann átti ekki rétt á. Þá háttsemi telur X uppfylla skilyrði 2. mgr. 120. gr. laga nr. 30/2004, um vátryggingarsamninga nr. 30/2004 þar sem kemur fram að sá sem við tjónsuppgjör veitir rangar eða ófullnægjandi upplýsingar, sem hann veit eða má vita að geta leitt til þess að greiddar verði út bætur sem hann á ekki rétt til, geti glatað rétti til krafna á hendur vátryggingafélagi í heild eða að hluta. X telur að þær upplýsingar sem komu fram um reiknað endurgjald M í byrjun árs 2010 hafi verið augljóslega rangar og sérstaklegar búnar til vegna beiðni X um upplýsingar í tengslum við ákvörðun bóta fyrir tímabundið atvinnutjón. M

hefði mátt vita að upplýsingarnar voru rangar á þeim tímapunkti og væru að leiða til hærri bótagreiðslna en hann mátti vænta. Þetta telur X til háttsemi sem jafna má til vátryggingasvika og vísar til þess að það hefði mátt treysta því að réttar upplýsingar hefðu komið frá þáverandi umboðsmanni M sem félagið hafi talið vera lögmann. Því hafi viðbrögð starfsmanna félagsins verið þess eðlis að hægt væri að treysta upplýsingunum og ekki væri hægt að gera kröfur til almennra starfsmanna að þeir þekktu lög og reglur sem tengjast skattaskilum þannig að þeir hefðu átt að vita að upplýsingar um reiknað endurgjald sem framvísað var, væru ekki endilega réttar upplýsingar um raunverulegar tekjur M. X vísar einnig til þess að verklagsreglur félagsins hafi breyst frá árinu 2009 hvað varðar ávarðanir um greiðslu bóta fyrir tímabundið atvinnutjón og ítrekar að það hafi unnið eftir upplýsingum sem M hafi lagt til. Þær upplýsingar hafi reynst rangar og M hafi mátt vera ljóst þegar hann fékk greiðslur frá X að þær væru ekki í samræmi við þær tekjur sem hann hefði haft, hefði hann ekki lent í slysinu. X telur að það hafi brugðist við strax og ljóst var að rangar upplýsingar hafi verið gefnar en þær réttu upplýsingar hafi ekki endanlega komið fram fyrr en í febrúar 2013, þ.e. eftir að endanleg bótakrafa var gerð í málinu. X telur því að það hafi tilkynnt M án ástæðulauss dráttar að það hygðist takmarka ábyrgð sína og þannig uppfyllt skilyrði 94. gr. laga um vátryggingarsamninga.

M telur hins vegar skilyrði 2. mgr. 120. gr. laga um vátryggingarsamninga ekki uppfyllt og vísar til þess að félagið beri sönnunarbyrði um að M hafi vanrækt upplýsingaskyldu sína. Slík sönnun liggja ekki fyrir og geti X því ekki takmarkað ábyrgð sína m.t.t. ákvæðisins. Málatilbúnaður M er viðhafður í löngu máli í bréfum til nefndarinnar sem fylgja gögnum málsins og verður ekki allur tíundaður hér. Í grundvallaratriðum telur M að þær upplýsingar sem þáverandi umboðsmaður hans afhenti X hafi ekki verið ófullnægjandi í þeim skilningi að það hafi verið afhending upplýsinga sem félagið sjálft bað um. Það að X hafi ekki farið fram á frekari gögn til ákvörðunar bóta fyrir tímabundið atvinnutjón sé eitthvað sem félagið verði að bera ábyrgð á. Auk þess vísar M til þess að X hafi haft ítarlegar upplýsingar um tekjusögu M vegna eldri mála og að starfsmenn X hefðu, vegna sérþekkingar sinnar, meiri og betri þekkingu en M á því hvernig bætur væru ákvarðaðar. M vísar því algjörlega á bug að hann hafi verið að reyna að svíkja út bætur en ef fallist verði á að hann hafi gefið ófullnægjandi upplýsingar, sbr. 2. mgr. 120. gr. laga um vátryggingarsamninga, eigi það ekki að hafa nema lítill áhrif á bótakröfu hans, ekki útiloka það að greiða bætur í heild sinni, eins og X hafi gert með afstöðu sinni. M bendir einnig á það að X hafi vanrækt skyldu sína skv. 94. gr. laga um vátryggingarsamninga til að tilkynna M án ástæðulauss dráttar um að það ætlaði að takmarka ábyrgð sína þar sem réttar upplýsingar hafi verið komnar til X á árinu 2011.

Álit.

Samkvæmt 1. mgr. 120. gr. laga um vátryggingarsamninga nr. 30/2004, skal sá sem hyggst hafa uppi kröfu gegn vátryggingafélagi veita því upplýsingar og afhenda gögn sem hann á aðgang að og félagið þarf til þess að geta metið ábyrgð sína og greitt út vátryggingarfjárhæð. Samkvæmt 2. mgr. sama ákvæðis getur sá, sem við tjónsuppgjör veitir rangar eða ófullnægjandi upplýsingar sem hann veit eða má vita að geta leitt til þess að greiddar verði út bætur sem hann á ekki rétt til, glatað öllum rétti til krafna á hendur félaginu samkvæmt þessum og öðrum vátryggingarsamningum vegna sömu atvika. Sé háttsemin ekki alvarleg, hún varði einungis lítinn hluta kröfunnar eða ef sérstakar ástæður mæla með því getur hann þó fengið bætur að hluta. Umrædd ákvæði 120. gr. gilda um persónutryggingar í skilningi laga um vátryggingarsamninga en ákvæði 47. gr. sömu laga eru samhljóða þeim og gilda um skaðatryggingar. Það skiptir því ekki máli hvort litið sé á slysatryggingu ökumanns sem persónutryggingu eða skaðatryggingu, sömu sjónarmið eiga við.

Af athugasemdum í frumvarpi því er varð að lögum nr. 30/2004, um vátryggingarsamninga, má ráða að sönnun þess hvort atvik máls séu með þeim hætti sem lýst er í 120. gr. eða 47. gr. laganna hvílir á vátryggingafélaginu.

Ágreiningur í máli þessu grundvallast á því hvort M hafi gefið rangar og ófullnægjandi upplýsingar um tekjuöflun sína á árinu 2009 í því skyni að fá greiddar hærri bætur en hann átti í raun rétt á. Þær upplýsingar sem um er að ræða eru opinber gögn sem umboðsmaður M kom á

framfæri við X. Nánar tiltekið yfirlit um reiknað endurgjald M á árinu 2009, en af gögnum málsins má ráða að þær upplýsingar hafi verið veittar hinu opinbera í byrjun árs 2010, á sama tíma og M var að krefja X um bætur fyrir tímabundið atvinnutjón.

Ekki verður hjá því litið, þegar metið er hvort X hafi fullnægt þeim sönnunarkröfum sem gerðar eru við beitingu ákvæðis eins og 120. gr., sbr. 47. gr. laga um váttryggingarsamninga, að endanleg ákvörðun um greiðslu bóta og hvaða forsendur væru nægjanlegar til þeirrar greiðslu var á forræði X. X er váttryggingafélag sem hefur á að skipa sérhæfðu starfsfólki sem tekur ákvarðanir um greiðslu bóta sem félaginu er skylt að greiða. Af hálfu X var ákveðið að greiða bætur vegna tímabundins atvinnutjóns á grundvelli umræddra upplýsinga eingöngu, þ.e. yfirlits yfir reiknað endurgjald ársins 2009. Ekki er fallist á að þær upplýsingar, einar og sér hafi átt að vera fullnægjandi fyrir X til að ákvarða bætur til M fyrir tímabundið atvinnutjón. Ekki verður heldur talið sannað, af gögnum málsins að dæma, að M hafi vísitandi gefið rangar upplýsingar til skattyfirvalda og til X í því skyni að fá bætur sem hann átti ekki rétt á, þó komið hafi í ljós síðar að forsendur í rekstri hans hafi ekki staðist. Ekki lá fyrir skattframtal vegna ársins eða frekari upplýsingar úr bókhaldi M eins og hefði verið eðlilegt að byggja endanlega ákvörðun um greiðslu tímabundins atvinnutjóns á. Því verður ekki lagt til grundvallar að umrædd gögn geti falið í sér endanlega sönnun um fjárhæð bóta fyrir tímabundið atvinnutjón. Af þessum sökum verður að telja ósannað að M hafi vísitandi veitt X rangar upplýsingar í því skyni að fá bætur sem hann átti ekki rétt til og með því fyrirgert rétti sínum til bóta skv. 2. mgr. 120. gr., sbr. 2. mgr. 47. gr., laga nr. 30/2004,

Niðurstaða.

X getur ekki takmarkað ábyrgð sína úr slysatryggingu ökumanns gagnvart M á grundvelli vanrækslu á upplýsingagjöf skv. 2. mgr. 47. gr., sbr. 2. mgr. 120. gr. laga um váttryggingarsamninga.

Reykjavík, 1. október 2013.

Þóra Hallgrímsdóttir hdl.

Valgeir Pálsson hrl.

Sævar Þór Jónsson hdl.